

Perspectives de Recerca en Educació Literària

Codi: 43208

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Aliagas Marín

Correu electrònic: Cristina.Aliagas@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No es contemplen.

Objectius

Aquest mòdul és obligatori de l'especialitat de Didàctica de la Llengua i la Literatura i és optatiu de la resta d'especialitats.

En aquest mòdul es presentarà l'estat actual de la recerca en Educació Literària i Didàctica de la Literatura i com aquests camps de pràctica i recerca s'interrelacionen per fomentar innovació. Prenent la literatura dirigida a la infància i l'adolescència com a referència, es destacaran les aportacions de la literatura a la construcció lingüística i cultural dels individus, i també a altres aspectes com l'imaginari col·lectiu i la interrelació cultural.

El mòdul se centrarà en la interacció entre el desenvolupament de la competència literària dels alumnes i la intervenció del docent en els diferents tipus de situacions educatives, des de la creació d'hàbits lectors a l'aprenentatge de les convencions del text literari i la seva interpretació cultural. També es mostraran els diferents camps de recerca i perspectives d'investigació en l'àmbit de l'Educació Literària. Exemples concrets provinents d'estudis locals i internacionals mostraran el repertori de tòpics, metodologies i eines d'investigació pròpies de l'àmbit de l'Educació Literària.

Competències

- Analitzar dades d'acord amb la seva natura i elaborar resultats d'acords amb els propòsits de la recerca.
- Comunicar els resultats de la recerca, el coneixement adquirit i les implicacions per a la pràctica, i adequar-ne el registre al públic i als protocols formals.
- Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la cerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i la comunicació de resultats.
- Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis.
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.
- Recollir dades per a la recerca en coherència amb l'opció metodològica triada.

- Reconèixer el coneixement aportat per la recerca en educació lingüística i literària com una eina imprescindible per a una societat més equitativa i respectuosa amb la igualtat d'oportunitats.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.
- Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els marcs teòrics de referència per a establir aquells que orienten la investigació sobre literatura infantil i juvenil.
2. Buscar i analitzar referents teòrics en els quals es destaquin les aportacions de la literatura a la construcció lingüística i cultural dels individus, a l'imaginari col·lectiu i a la interrelació cultural.
3. Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
4. Conèixer els aspectes rellevants dels contextos propis de l'àmbit de l'educació literària i analitzar-los com a objectes d'investigació.
5. Conèixer i analitzar les aportacions de la investigació que vincula la literatura infantil i juvenil amb altres sistemes artístics, ideològics i de ficció.
6. Conèixer l'estat actual de la investigació en didàctica de la literatura i en l'organització de l'ensenyament literari.
7. Defensar oralment, utilitzant la tecnologia idònia, la investigació desenvolupada.
8. Dissenyar estratègies de recollida d'informació.
9. Elaborar conclusions tenint com a referència els objectius i qüestions de la recerca i els referents teòrics.
10. Identificar problemàtiques relatives a l'educació literària i avaluar quines aproximacions metodològiques permeten donar-los resposta.
11. Identificar referents teòrics i avaluar-ne l'adequació per interpretar problemàtiques relatives a l'educació literària.
12. Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la recerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i comunicació de resultats.
13. Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis.
14. Jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social d'una problemàtica d'investigació relativa a l'educació literària.
15. Relacionar les aportacions de la investigació en educació literària amb la construcció d'una societat més atenta als valors associats a la pluralitat cultural i d'identitats.
16. Relacionar resultats en base a la seva procedència (fonts i / o instruments).
17. Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma.
18. Utilitzar mètodes, tècniques i estratègies d'investigació i elaborar el disseny pertinent a problemes d'investigació sobre literatura infantil i juvenil en el seu context.

Continguts

1. La literatura infantil i juvenil i la seva relació amb altres sistemes artístics, ideològics i de ficció: les formes d'oralitat, escriptura i multimodalitat.
1. La recepció de les obres i l'aprenentatge de la comprensió i la interpretació cultural.
2. L'organització de l'ensenyament literari: àmbits d'actuació, tipus de corpus i tipus d'activitats.
3. La recerca en educació literària: perspectives i models; camps, temes i metodologies.

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals / expositives per part de la professora.
- Lectura d'articles i fonts documentals.
- Anàlisi i discussió col·lectiva de lectures teòriques i literàries.
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes, casos i exercicis.
- Presentació oral de treballs i activitats.
- Tutories.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Participació a classe i reacció davant dels treballs presentats pels companys	36	1,44	4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Seguiment del treball: procés seguit	36	1,44	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18
Tipus: Autònomes			
Treball final presentat oralment i per escrit	78	3,12	2, 3, 11, 12, 13, 15, 17

Avaluació

L'avaluació del mòdul es farà mitjançant les activitats que s'assenyalen.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a la memòria/treball final.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a classe i participació	20%	0	0	4, 5, 6
Lliurament d'anàlisis d'articles i de textos literaris (activitats i lectures durant el desenvolupament del mòdul)	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Memòria / treball individual de mòdul	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Bibliografia

REFERÈNCIES I ENLLAÇOS:

ALIAGAS, C. & MARGALLO, A.M. (2016): Digital Storytelling, Book Trailers and Literacy Competence in Initial Teacher Education, in Stochetti, M (ed.), *Storytelling and Education in the Digital Age. Experiences and Criticisms*. Peter Lang Academic Research. 98-107. ALIAGAS, C. & MARGALLO, A. M. (2016): Children's responses to the interactivity of storybook apps in family shared reading events involving the iPad. *Literacy* 51, 44-52.

ARIZPE, E.; Colomer, T.; Martínez-Roldán (Eds.) (2014). *Visual Journeys through Wordless Narratives*. London-New Delhi -NY- Sidney: Bloomsbury.

ARZIPE, E.; STYLES, M. (2016): *Children Reading Picturebooks: Interpreting visual texts*. Oxon: Routledge. [Trad. cast.:

Lectura de imàgenes. Los niños interpretan textos visuales. México: Fondo de Cultura Económica, 2005]

BAUDELLOT, CH.; CARTIER, M.; DETREZ, CH. (1999): *Et pourtant ils lisent...* Paris: Seuil.

BRUNER, J. (1986): *Actual Minds, Possible Words*. Cambridge: Harvard University Press [Trad. cast.:

Realidad y mundos posibles. Madrid: Gedisa, 1988]

CADDEN, M. (ed.) (2010): *Telling Children's Stories: Narrative Theory and Children's Literature*. Lincoln (Nebraska): University of Nebraska Press

CASSANY, D. (2006): *Tras las líneas. Sobre la lectura contemporánea*. Barcelona. Anagrama.

CHARTIER, A. M. (2004): *Ensenyar a leer y escribir*. México: FCE

COLOMER, T. (1998): *La formació del lector literari*. Barcelona: Barcanova (trads. a altres llengües: *La formación del lector literario. Narrativa infantil y juvenil*. Madrid: Anaya, 1998. [Trad. *A Formação do Leitor literario. Narrativa infantil e juvenil atual*. Sao Paulo: Global Editora. Tradução de Laura Sandroni, 2003).

COLOMER, T. (2005): *Andar entre libros*. México: Fondo de Cultura Económica. [Trad. to portuguese: *Andar entre libros*. Sao Paulo: Global].

COLOMER, T. (2010): *Introducción a la literatura infantil y juvenil*. Madrid: Síntesis. [Trad. *Introdução à Literatura infantil e juvenil atual*. Trad. Laura Sandroni. Sao Paulo: Global, 2017]

COLOMER, T. (2017): Research and training of Professionals in the Field of Children's and Young Adult Literature. Symposium on Children's and Young Adult Literature in Catalan: Trends for a share future. Barcelona: Institut Ramon Llull, 29-37.

COLOMER, T. (dir) (2002): *Siete llaves para valorar las historias infantiles*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

COLOMER, T.; KÜMMERLING-MEIBAUER, B.; SILVA-DÍAZ, M. C. (ed.) (2010): *New Directions in Picturebook Research*. London: Routledge, edició en rústica 2012. [Trad. Cast.: COLOMER, T.; KÜMMERLING-MEIBAUER, B.; SILVA-DÍAZ, C. (eds.) (2010): *Cruce de miradas: Nuevas aproximaciones al libro-álbum*. Barcelona: Banco del Libro - GRETEL. Parapara Clave.

COLOMER, T; MANRESA, M; RAMADA PRIETO, L. & REYES LÓPEZ, L. (2018): *Narrativas Literarias en educación infantil y primaria*. Editorial Síntesis. 2018

CORRERO, C. & REAL, N. (2017): "Disruptive or imitative? Literary apps for Young children". In A. Ramos, T. Cortez & S. Mourao (Eds.), *Children's literature: Fractures and Disruptions* (pp. 276-295). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

- FREDERICO, Aline (2017): "Children Making Meaning with Literary Apps: A 4-year-old child's transaction with The Monster at the End of This Book", *Paradoxa. Small Screen Fictions*, 29, 41-62.
- HALL, C.; COLES, M. (1999): *Children's reading choices*. London: Routledge.
- HUCK, Ch. et al. (1987): *Children's Literature in the Elementary School*. 4a ed. Ohio State University: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- HUNT, P. (ed.) (1999): *Understanding Children's Literature*. London: Routledge.
- HÜRLIMANN, B. (1959): *Europäische Kinderbücher in drei Jahrhunderten*. Zurich: Atlantis Verlag (trad. cast. *Tres siglos de literatura infantil europea*. Barcelona: Juventud, 1968).
- ITO, Mizuko (2009): *Engineering Play: A Cultural History of Children's Software*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- JENKINSON, A. J. (1940): *What do boys and girls read? An investigation into reading habits with some suggestions about the teaching of literature in secondary and senior schools*. Oxon: Routledge, 2018.
- LERNER, D. (2001): *Leer y escribir en la escuela: lo real, lo posible y lo necesario*. México: FCE
- LLUCH, G. (2003): *Anàlisi de narratives infantils y juvenils*. Cuenca: Publicaciones de la UCLM-CEPLI
- LURIE, A. (2003) Boys and Girls Forever. Children's Classics from Cinderella to Harry Potter. London: Chalto Windus [Trad. Castellana a: *Niños y niñas eternamente. Los clásicos infantiles desde Cenicienta hasta Harry Potter*. Madrid: FGSR, 2004.]
- MACHADO, A.M. (2002): *Como e por que ler os clássicos universais desde cedo*. Rio de Janeiro: Objetiva.
- MADEJ, K. (2003): Towards digital narrative for children: from education to entertainment, a historical perspective, *Computers in Entertainment*, 1, 1.
- MANRESA, Mireia; REAL, Neus (eds.) (2015): *Digital Literature for Children. Texts, Readers and Educational Practices*. Brussels: Peter Lang.
- MANRESA, Mireia (2018): "Adolescent reading habits: The effect of school activities on reading practices". A: Evelyn Arizpe & Gabrielle Cliff-Hodges (eds.). *Young People Reading. Empirical Research Across International Contexts*. Abingdon, Oxon; New York: Routledge: 123-136
- MORENO, V. (2004): *Lectores competentes*. Madrid: Anaya.
- MORENO, Noelia M.; ONIEVA López, J.L. (2017). "Herramientas y propuestas de innovación basadas en la tecnología de realidad aumentada aplicadas a la literatura infantil y juvenil", *Tejuelo*, 25, pp. 217-244.
- NIKOLAJEVA, M. & Al-Yaquout, G. (2015). "Re-conceptualising picturebook theory in the digital age", *Nordic Journal of Childlit Aesthetics*, 6.
- PATTE, G. (1978): *Laissez-les lire! Les enfants et les bibliothèques*. Paris: Les Editions ouvrières [trad. cast. *Dejadles leer. Los niños y las bibliotecas*. México: FCE, 2008].
- RAMADA, Lucas (2018): Infantil, digital, aumentada y virtual: los mil y un apellidos de una realidad literaria. *Diabltexto Digital* 3 (2018), 8-31.
- RIQUELME, E. & MUNITA, F. (2017): Mediated reading of children's literature as "paradigmatic scenario" to develop emotional competence. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, 33, 1-6. doi:
- ROUXEL, A. (1996): *Enseigner la lecture littéraire*. Rennes: Presses Universitaires de Rennes "Didact. Français"

SARGEANT, Betty (2014): "Interactive Storytelling: How Picture Book Conventions Inform Multimedia Book App Narratives", *Australian Journal of Intelligent Information Processing Systems*, 13, 3, pp. 29-35.

SARGEANT, Betty (2015): "What is an ebook? What is a Book App? And Why Should We Care? An Analysis of Contemporary Digital Picture Books", *Children's Literature in Education*, 46, pp. 454-466.

SCHWEBS, Ture (2014): Affordances of an App. A reading of The Fantastic Flying Books of Morris Lessmore, *Nordic Journal of Childlit Aesthetics*, 5.

SHAVIT, Z. (1986): *Poetics of Children's Literature*. Athens-London: The University of Georgia Press.

TUCKER, N. (1981): *The Child and the Book: a psychological and literary exploration*. Cambridge: University Press (trad. cast. *El niño y el libro*. México: Fondo de Cultura Económica, 1985).

TURRIÓN, Celia (2015): "Electronic Literature for Children. Characterising Narrative Apps (2010-2014)". En Mireia Manresa y Neus Real (eds.), *Digital Literature for Children: Texts, Readers and Educational Practices*. Brussels: Peter Lang, pp. 87-102.

ZOUGHEBI, H. (2002): *La littérature dès l'alphabet*. Paris: Gallimard.

ZHENG, Yan (2018a): *The story, the touchscreen and the child: how narrative apps tell stories*. Tesis Doctoral. University of Glasgow.

ZHENG, Yan (2018b): Storytelling Mechanism 2.0: Another Perspective on Digital Literature. *Libri & Liberi* 7(1), pp. 33-52.

Enllaços d'interès

<http://www.gretel.cat/en/>

<https://www.ibby-europe.org/>

<https://www.ijb.de/en/about-us.html>

<https://fundacionsr.org/>

<https://www.clijcat.cat/>